СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА"

Рôкъ V. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 8-го Липня 1897. | Число 28.

Календарь.

Липень.		
8	Ч.	Давида преподоб.
9	П.	Сампсона преп.
10	С.	Пер. мощ. Кира и Іоана
11	Н.	4. ПО СОШ. ПЕТРА и ПАВЛА
12	П.	Соборъ 12 апостоловъ
13	В.	Космы и Дамяна безсребр.
14	С.	Полож. ризы пр. Бог.

Змѣстъ.

Читайте, бо дуже важне.

Вже выкôнчени фотографіи делегатôвъ зъ IV. конвенціи въ Mayfield, Pa. Хто бы хотѣвъ набути тоту памятку най зашле $1.50 на руки Mr. Alex Shlanta, Mayfield, Pa., а той зашле вже кождому фотографію и самъ оплатить пересылку. Тôлько не ждѣть а купуйте заразъ, бо якъ порозхапують потому за пôзно будете жалувати, що не купили.

УВАГА.

Хотячій приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. John Ardan
225 Warren st.
JERSEY CITY, N. J.

— Всѣмъ моимъ П. Т. Товаришамъ, знакомымъ и всѣмъ добрымъ людямъ, при нагодѣ выѣзду мого до Канады, складаю сердечну подяку за помôчь въ роботѣ народнôй и за особисту прихильнôсть до мене.

Будьте здоровй!
Rev. Nestor Dmytriw,
Immigration House
WINNIPEG, MANITOBA, CANADA.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

1. Просимо кождого хто бы припадково знайшовъ яку помылку въ подаваныхъ нами справозданяхъ, най ласкаво насъ о тôмъ повѣдомить.

2. Членамъ поодинокимъ, що находять ся на такихъ плейзахъ где есть дуже мало членôвъ „Союза" — радимо, щобы посылали грошѣ вôдразу за кôлька мѣсяцѣвъ, а тымъ заощадять труду собѣ и намъ.

3. Для уникненя можливыхъ помылокъ просимо всѣхъ, рôвночасно зъ посылкою грошей до касіера, повѣдомити о тôмъ секретара.

4. Въ листѣ до секретара повинно бути всегда выразно написане, коли, скôлько и за що грошѣ до касіера пôслано. Значить повинно бути выражено скôлько грошей припадае за вступне, мѣсячне, скôлько за грамоты и статуты, скôлько за вôдзнаки.

5. Пôсля ухвалы конвенціи, кождый членъ мусить мати грамоту и статутъ и заплатити за се 25 центôвъ. Такъ само кождый повиненъ старати ся мати вôдзнаку.

6. Такъ грошѣ до касіера, якъ и повѣдомлене до секретара, просимо засылати найдальше до 22. кождого мѣсяця, щобы завчасу мѣсячни справозданя можна было оголошувати въ „Свободѣ".

7. Брехнею есть байка пущена помѣжъ людей, що „Союзъ" збанкрутовавъ. — „Союзъ" мае нынѣ $1163.89 желѣзного фонду, основаного на тое, щобы зъ часомъ при меншихъ вкладкахъ можна было платити таке саме пôсмертне, або при такихъ самыхъ вкладкахъ посмертне бôльше. — Кромѣ фонду желѣзного въ касѣ „Союза" суть ще инши грошѣ, якъ се видно зъ справозданя.

8. Поквитованя на вôдобрани посмертни просимо якъ найскорше касіерови вôдсылати.

9. Неправдою есть також, що послѣдна конвенція наложила якй новй тягарѣ на людей, кромѣ 25 центôвъ на розходы конвенціи, котра вôдбудесь въ 1898 р. Поступокъ той мусить усправедливити кождый, хто знае, що сего року делегаты конвенційни забрали за дни и тікеты **$335.51** зъ касы „Союза".

10. Наконець пригадуемо, що до „Союза" може приступити не лишь цѣле братство, але и поодинокій чоловѣкъ, а хто хоче щось близше дôзнатись, нехай пише до секретара.

11. Перестерѣгаемо всѣхъ нововступуючихъ, щобы писали въ декляраціи лишь чисту правду, бо деклярація тая заступае мѣсце присяги и оглядинъ лѣкарскихъ, отже хто бы подавъ до деклярацiи що неправдивого — може достати ся передъ судъ.

Иванъ Глова
председатель.

Юрій Хилякъ — Ив. Арданъ
касіеръ. секретарь.

Приступили слѣдуючи новй члены до „Р. Н. Союза" по день 30. юнія 1897.

		Число въ гол. книзѣ:
	Зъ N. TANAWANDA, N. Y.	
1.	Высовскій Михаилъ	736
2.	Цѣцѣва Лешко	736
3.	Хома Тимко	737
4.	Адамъ Антоній	737
5.	Нищесотъ Дмитро	738
6.	Валевскій Олекса	738
7.	Перунъ Иванъ	739
8.	Адамъ Констан.	739
	Зъ OLYPHAMT, PA.	
9.	Клапачь Семанъ	553
10.	Фекула Кароль	554
11.	Конча Акимъ	554
12.	Щавинскій Фил.	555
13.	Тылявскій Микита	555
14.	Новицкій Климъ	556
	Зъ ANSONIA, Conn.	
15.	Ксеничь Федоръ	516
16.	Докля Василь	680
17.	Ковтко Михайло	680
18.	Вислоцкій Гавр.	681
	Зъ PITTSBURG, PA.	
19.	Колотилякъ Петро	640
20.	Яценикъ Григорій	641
	Зъ WATERBURY, Conn.	
21.	Дзямба Василь	682
22.	Кропина Иванъ	682
	Зъ JERSEY CITY, N. J.	
23.	Махальска Анна	725
24.	Скрипакъ Михаилъ	726
	Зъ LANSFORD, PA.	
25.	Скарлошь Кирило	663
	Зъ CENTRALIA, PA.	
26.	Решетаръ Петро	630
	Зъ CARBONDALE, PA.	
27.	Дзѣвечка Фокій	585
	Зъ St. CLAIR, PA.	
28.	Шахъ Онуфрій	427
	Зъ MAYFIELD, PA.	
29.	Косаръ Дмитро	439
	Зъ MT. CARMEL, PA.	
30.	Дроздякъ Романъ	625

Ив. Арданъ
секретарь.

КВИТЪ,

силою котрого посвѣдчаю, що получивъ-ємь за посередництвомъ Братства им. св. Володимира въ McAdoo. Pa. зъ касы „Руского-Народного Союза" суму **$250.** словомъ двѣста пятьдесять долярôвъ, яко посмертне по бл. п. женѣ моѣй Маріи Боднаръ, родженôй Галушка, за що выражаю такъ Выдѣлови якъ и всѣмъ членамъ „Р. Н. С." сердечне спасибôгъ.

McAdoo, Pa., Май 31. 1897.

Иванъ Боднаръ,
членъ „Р. Н. С." и Братства св. Володимира.

Свѣдки:
Петро Секеракъ
председ. брат. св. Волод.
Осипъ Семанъ,
Стефанъ Шмитъ.

Кôлька слôвъ зъ нагоды вôдбувшои ся конвенціи „Р. Н. Союза".

Вже мѣсяць добѣгае вôдъ нашого великого народного свята, то есть вôдъ послѣдной головнои конвенціи „Р. Н. Союза", а навряд чи найшовъ бы ся хто зъ участникôвъ того славного руского праздника, щобъ могли ся въ нѣмъ такъ скоро затерти спомины. Намъ выдае ся, що кождый, выѣзджаючи зъ Майфильдъ, ѣхавъ домôвъ одушевленый, радый, що наши Русины по такъ довгôй блуканинѣ по манôвцяхъ, таки въ кôнци станули певною ногою на грунтъ, и дасть Богъ, що теперь пôдуть певною дорогою до своеи меты, до тои меты-цѣли, до котрои провадить просвѣта.

Кождый зъ делегатôвъ мôгъ теперь переконати ся, якъ великои ваги и значѣня суть такй рôчни зборы вôдпоручникôвъ зъ усѣхъ рускихъ плейзôвъ. Бо-жь конв. „Р. Н. С." се немовь той великій огонь, до котрого спѣшать вѣрни сыны Руси, щобъ загрѣвши ся при тôй вспôльнôй ватрѣ, покрѣпивши ся на душѣ, могли повернувши домôвъ, удѣлити того тепла своимъ спрацьованымъ братамъ и вляти въ нихъ вѣру и надѣю въ дальшій успѣхъ нашои роботы ту на чужôй але вôльнôй землици. Що такъ было а не инакше, мы о тôмъ анѣ крыхотки не сумнѣваемо ся. Мы самй на власни очи бачили яснѣючи вôдъ превеликои радости лица нашихъ людей отамъ на конвенціи. Мы на власни уха чули звязлй и розумни слова тыхъ чорнорабочихъ, коли йшла бесѣда чи то надъ справами „Союза", чи то надъ иншими справами, входячимъ въ обсягъ нашои народнои організаціи. Всѣ, такъ свои якъ и чужй були одушевленй, навѣть наши противники, и они мусѣли намъ признати рацію, що именно такою дорогою, дорогою опертою на народѣ, дôйдемо до вытиченои цѣли.

Тай чи-жь не було чому радуватись? Мы-жь довѣдали ся про „Р. Н. Союзъ" такихъ потѣшаючихъ вѣстей, якихъ навѣть не падѣяли ся почути. Два разы стôлько членôвъ товариство згорнуло пôдъ свои крыла и то за оденъ рôкъ въ виду ворожои намъ агітаціи людей злои волѣ! Та чи се не зворотъ на лѣпше? Чи-жь не видимо зъ того, що простый народъ, хоть блукае то сюды то туды, таки въ кôнци змѣркуе, хто ему братъ а хто ворогъ? А тй придбани центы, що лишили ся въ касѣ, а фондъ желѣзный, взявши на увагу сорозмѣрно до тои сумы мале товариство, чи-жь се не потѣха?

Такъ, ще и яка! Вы чули те все панове делегаты и певно не буде мѣжъ Вами жадного, котрый бы не розкрывъ недовѣряючимъ намъ людямъ очей и не звербувавъ до нашого вспôльного гнѣзда чимъ разъ бôльше членôвъ. Се все чули мы на конвенціи „Р. Н. С." де бесѣдувало ся про долю нашихъ жѣнокъ, нашихъ дѣтей на выпадокъ не дай Боже смерти. Се, можна такъ бы сказати потѣха тѣла; именно тѣла, щобъ по нашôй смерти, не дай Боже якого нещасливого припадку, наши дѣти та жены мали чимъ заходолити ся и не проклинали насъ, що мы имъ не дали жадного старунку.

Та ще мали мы вечеромъ потѣху и розраду для нашихъ душъ, для нашого розуму.

Тамъ чули мы неодну здорову науку для себе, тамъ почули мы гарни ажъ за серце хапаючи спѣвы, тамъ бачили якъ мали дѣти жибонѣли до насъ своимъ милымъ голосочкомъ, напоминаючи насъ до працѣ и науки. Тамъ въ кôнци заграла намъ музика и розвеселила наши серця, словомъ мы тамъ, вôдорвавши ся на хвилю вôдъ нашихъ щоденныхъ журбъ, потонули въ свѣтѣ краснôмъ, перенесли ся немовь бы въ красну будучнôсть нашу.

И кождому зъ присутныхъ выдавало ся немовь бы на рôднôй земли те все чувъ и бачивъ. Не хотѣло ся вѣрити, щобъ оно було де инде. А то нѣ! Оно все було въ Америцѣ, въ чужôмъ краю. А хто-жь тй, що зробили намъ таку несподѣванку? Та не якись тамъ люде, що покôнчили высокй школы, бо для нихъ бы се не була велика штука — а то такй звычайни наши робôтники. То тй, що копають по майнахъ за чорнымъ діяментомъ, то тй чорнорабочй и ихъ дѣти, то они зробили намъ таку несподѣванку. А що та несподѣванка такъ выпала величаво, тымъ бôльшу вливае въ насъ радôсть а навѣть можна-бъ сказати гордôсть, що осьхоть робôтники, а двигнули ся такъ высоко. А якъ разъ мы до сего стремимо.

Та мы на тôй послѣднôй конвенціи, мы ще щось важного доконали! Мы зъ одного стороны зазначили нашъ протестъ противъ тыхъ усѣхъ народностей въ краю, котрй не дають розвивати ся природно рускому на-

(Продовжене на другôй сторонѣ.)

МАЛЕНЬКИМЪ ПАТРІОТАМЪ ЗЪ MAYFIELD, PA. НА ПАМЯТКУ.

Спасибôгъ вамъ, мои любй,
Спасибôгъ вамъ за вашъ трудъ,
Що усточками малыми
Звеличали рускій людъ.

Звеличали го на диво
Предъ чужими тутъ людьми,
Своимъ рôднымъ рускимъ словомъ
У далекôй чужинѣ.

Спасибôгъ вамъ, що спомнули
Стару Маму Русь святу,
Що сынôвъ мае лукавыхъ
Ще й ворогôвъ цѣлу тьму:

Спасибôгъ вамъ, що згадали
Ту небогую Вдову,
Котру вороги лукави
Живцемъ до гробу женуть.

Зъ котрой кровь за жива точать
Нѣмець, Мадяръ, Ляхъ и Жидъ,
А Москаль имъ помагае
На смѣхъ свѣту, та на встыдъ.

Бѣдна она, ойже бѣдна —
Та вы не пытайте,
А дрôбными голосами
Все Ю величайте.

А Она, якъ ся дознае,
Хочь и за водами,
Якъ вы Ей гарно—красно
Оттутъ споминали:

Звеселѣе, усмѣхнеть ся
Хочь яка сумненька,
И благословити буде
Васъ дѣтокъ дрôбненькихъ.

Тожь любѣть вы Русь святую
Мои любй дѣти,
А дасть Панъ-Богъ и намъ лѣпша
Доленька засвѣтить...

Бойко.

ЧИСТА РАСА.

— НАПИСАВЪ —

Д-ръ Иванъ Франко.

(Дальше).

— Расовый чоловѣкъ, нема що казати, — говоривъ вôнъ киваючи головою въ сторону жида. — Чудово проявляеть ся вся вдача его расы въ кождôмъ его поступку, въ кождôмъ словѣ. Та що зъ того? Ся раса пережила вже свое. То стара, зужита, проржавѣла раса... Е въ нѣй зароды цивілізаційни, та нема того розмаху, тои силы росту, що въ нашôй, мадярскôй. А се найважнѣйше. Широкій розмахъ, енергія! Прошу поглянути на онтыхъ дикарѣвъ (по передъ вôкна вагону знову мигнула компанія Руснôвъ, мовь ключь сѣрихъ журавлѣвъ у лету на пôвдень). Тутъ одинъ позиркъ выстарчить, щобы зрозумѣти, що се знову инша раса, дика, неспособна до цивілізаціи, вымираюча мовь американьски Индіяне при зближеню Европейцѣвъ. До тыхъ Руснакôвъ нѣякій поступъ не доходить, ихъ нѣякій розвôй не доторкаеть ся, надъ ними страчена всяка культурна робота. Вони мусять выгинути тай годѣ.

Вôнъ сказавъ се такъ рѣшучо, безапеляційно, що я и не думавъ сперечати ся зъ нимъ. Вôнъ мусѣвъ се знати, а я не знавъ.

— Я знаю, — говоривъ далѣ панъ З. зъ добродушно-погордливымъ усмѣхомъ, — тамъ за Карпатами говорять и думають, що мы мадярѣзуемо Руснакôвъ. Се не брехня, се дурниця! Мадярѣзувати, се значило бы ассімілювати ихъ, мѣшати ся зъ ними. Господи, та сежь бувъ бы найтяжшій злочинъ поповненый на мадярскôй націи, на чистотѣ ей расы. Мѣшати ся зъ тымъ безхарактернымъ, индолентнымъ, некультурнымъ народомъ, сежь пôдкопуване нашои власнои будущины. Хиба найтяжшій ворогъ мадярскои націи мôгъ бы зробити щось такого. Нѣ, пане, мы не думаемо ихъ мадярѣзувати. Мы поклали ихъ на етатѣ вымираня. Наша цивілізація обставила ихъ кордономъ, котрый разъ у разъ стѣснюеть ся, поки саме ихъ истноване не стане ся историчнымъ спомином. Руснацкй комітаты, се наша „Индіенъ резервешенъ"*) и вона такъ само зъ кождымъ рокомъ зменшуеть ся, якъ и въ Америцѣ.

— А піонеры цивілізаціи, тй що стѣснюють кордонъ, се оттй! — сказавъ я и собѣ-жь кивкомъ головы показуючи на сплячого жида, що почавъ проразливо хропѣти.

— Хто тамъ стѣснюе, той стѣснюе, — здвигнувши плечима мовивъ панъ З. — Вони нѣкому не можуть оперти ся. Чимъ швидше выгинуть, тымъ швидше Угорщина буде могла ити на передъ.

— Дивна рѣчь, — вмѣшавъ ся до розмовы комивояжеръ. — Здаеть ся, и у нихъ чиста раса, а про те...

— Де тамъ чиста раса! — ажь скрикнувъ панъ З. — То то власне, що не чиста! То мѣшанина зъ самыхъ найнужденнѣйшихъ расъ, изъ Словянъ, Румунôвъ, Цыганôвъ и мара знае зъ чого. Чиста раса, пане, въ крови грае, якъ у расового коня. Ехъ, побачити-бъ вамъ мойого Яноша! Отсе расовый Мадяръ! Чудо не чоловѣкъ. Проживешь день въ его товариствѣ, глядишь на него зъ боку, то по просту такъ тебе щось пôдносить, душа въ тобѣ росте, крѣпшае вѣра въ велику будущину націи, що може выдавати такй одиницѣ.

Панъ З. довго ще и красномовно величавъ свойого Яноша, обертаючи ся то до моего мовчазливого товариша, то до Нѣмця комивояжера, що за кождымъ его словомъ ажь скрикнувъ дивуючись та разъ по разъ высказувавъ бажане пôзнати близше такого чудового чоловѣка. Я тымъ часомъ присѣвъ ся до панича, котрый зъ встыдливымъ мовь у панночки усмѣхохъ показавъ менѣ свôй рисунокъ, а коли я похваливъ его, розпочавъ зô мною пôвголосомъ розмову про свого татка, котрого дуже любивъ, про померлу маму, про котру доси не мôгъ згадати безъ слѣзъ, про вакаційни пріемности. Говоривъ просту, щиро; зъ его слôвъ якъ и зъ лиця видѣла ся чиста, незопсована ще душа, вѣяло щось таке добре та симпатичне, що я мимоволѣ стиснувъ горячо его руку, коли вôнъ вызираючи

*) Indian Reservation — такъ зовуть ся въ Пôвночнôй Америцѣ стороны полишени для дикихъ Индіянъ.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the „SVOBODA“ Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...$ 20.00
„ „ Six months 12.00
„ „ three „ 7.00

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“
PRINTING OFFICE
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
PRINTING OFFICE
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовжене зô стороны першои)

родови, а зъ другои стороны мы навязали зносины зъ старымъ гнѣздомъ, зъ котрого мы выклювали ся, а навязали мы тй зносины въ той способъ, що помагати будемо нашимъ братамъ въ краю морально и мотеріяльно. Та якимъ способомъ? Мы заложили ту товариство, котрого цѣлею було бы зôбрати центы на агітацію хлопску въ Галичинѣ.

Чи намъ треба такого товариства? Такъ! Намъ треба доконче ту въ Америцѣ товариства, котре бы заняло ся збиранемъ складокъ на агітацію помѣжь рускими хлопами въ краю.

Кождого зъ Васъ, Амер. Русины, пригнала лиха доля зъ краю шукати за синимъ моремъ для себе гаразду. И вы кождый пôсля своихъ здôбностей чи щастя знайшли его або нѣ; та доки вы були въ краю, вы хоть дивили ся на нужду свою и другихъ своихъ братôвъ, та вы не могли єи такъ добре вôдчути, и не могли знайти докладно причины того зла и того кореня зъ вôдки той гнетъ походивъ, бо вы ходили въ краю мовъ тй запоморочений, котрй такъ оглушенй тою бѣдою и такъ вы вже привыкли до того всего, що вы вже не вôдчували добре, що оно не добре. Вамъ выдавало ся, що такъ оно и повинно бути. Ажь коли васъ судьба загнала въ далеку чужину помѣжь инчихъ людей и коли вы ту побачили иншй порядки и иншй чоловѣколюбнѣйшй законы, вамъ ажь ту розвиднюе ся, вы ажь ту стрепенули ся зъ того отупѣня и пôзнали, що такъ оно не повинно бути якъ въ краю есть, що чоловѣкъ не повиненъ помѣтати ся неученымъ робôтникомъ а вчити его розуму, бо самъ вôнъ зъ пальця науки не выссе.

И стали вы вчити ся ту въ Америцѣ вôдъ другихъ людей розуму и по части набрали ся его, та зъ тымъ прійшли до того пересвѣдченя, що тй, котрыхъ мы полишили въ краю, що тй бѣлй мурины, рускй хлопы, що мы кôсть зъ ихъ кости, що мы ихъ браты рôднй, що та землиця на котрôй мы зродили ся и выховали, що она мама-кормилиця наша. Що въ краю то наше гнѣздо, то головне жерело а мы лишь вôдприски. И мы прійшли до того переконаня, що небудь того головного огнива, не будь ихъ — не булобъ и насъ, а якъ бы ихъ (рускихъ хлопôвъ) злобна рука захланныхъ людей и теперь хотѣла знищити и осѣсти на окраденôй земли батькôвъ нашихъ и насъ бы ту нестало. Тому мы се все зваживши, постановили не дати власти нашимъ братамъ, постановили помагати имъ бороти ся противъ усѣмъ, хтобъ лишь посягнувъ свою злобну руку на добро рускаго хлопа. Та щобъ ота борба руского хлопа принесла для него якійсь хосенъ, щобъ ворогъ по правдѣ злякавъ ся хлопа, посягаючи на его добро, щобъ той хлопъ свѣдомо ставувъ въ оборонѣ своихъ правъ, на те треба однои дуже а дуже великои рѣчи. А тою рѣчею есть просвѣта, есть свѣдомôсть тая, що вôнъ такъ само панъ на своихъ смѣтяхъ якъ и другй, що вôнъ за свои грошѣ—податки мае право вымагати для себе науки, порады, охороны, взагалѣ мае право корыстати зъ запорученыхъ конституціею правъ, такъ якъ и кожда инча людина. Та на жаль такъ оно не есть! Тй грошѣ, котрй рускій хлопъ выдае, та его правдива кервавиця, обертае ся неразъ противъ згубы его самого або на вытребеньки и забаганки паньскй а нѣколи на его хосенъ. И рускій хлопъ якъ бувъ темный, такимъ по бôльшôй части и лишивъ ся.

Та мы ту зъ-за синого моря Браты его, мы не дамо на поталу и посмѣховиско нашои батькôвщины. Мы мусимо зробити щось такого, щобы нашого брата встрясло, отворило ему очи на его гôрке положене и заставило розумно обôгнати ся вôдъ напастникôвъ. А обôгнати ся рускій хлопъ буде мôгъ ажь тодѣ, коли буде розумнѣйшій и набере свѣдомости свого особистого достоинства и почутя своихъ горожанскихъ правъ. А щобы те все набрати, треба доконче центôвъ, щобъ за нихъ або выдавати книжочки поучаючй, або удержувати (платити) людей, котрй выключно посвятили бы ся агітаціи, йшли помѣжь рускій народъ и тамъ розбуджували его зъ довгого сну, несли ему свѣтло правды и науки. А щобъ такй центы мати на таку то красну цѣль, потреба товариства, котре якъ разъ завязало ся на послѣдной гол. конвенціи. Каждый хто хоче належати до того товариства, а може належати каждый чи чоловѣкъ чи жѣнка безъ взгляду на народность, най зашле до гол. секретаря о. Ивана Ардана 225 Warren Str. Jersey City, N. J. 50 цнт., бо вôнъ есть теперь и головнымъ секретаремъ „Р. Н. Союза“ и то буде вже вкладка на цѣлый рôкъ!

Та не выстарчить лишь дати тыхъ 50 цт. Каждый патріотъ повиненъ все и всюды збирати датки хочь бы найменшй и засылати ихъ при кôнци мѣсяця на выжь згадану адресу.

Намъ выдае ся, що каждый понявъ велику вагу тыхъ складокъ и хосенъ, якій они можуть принести придавленымъ рускимъ хлопамъ въ краю, тожь кличемо до васъ въ имя святои рускои справы:

Гей хлопцѣ-молодцѣ!

вы патріоты, вы всѣ, въ кимъ ще не згасла искра рускости, збирайте центы, де лишь можете! Вы панове сальонисти, шторники и всѣ бізнесесты, поприбивайте собѣ у себе пушки, най каждый хто лишь до васъ прійде, кине лишь одинъ центъ, а при кôнци мѣсяця узбирае ся порядный грôшь. Памятайте на нашй слова! Мы знаемо, що охочихъ и щирыхъ патріотôвъ знайде ся богато, бо-жь мы ихъ мали нагоду пôзнати на гол. конвенціи, а вамъ за те прійде ся колись честь и слава, що вашими центами пôдняла ся Русь, освѣдомили ся хлопы и ажь тодѣ коли спрацьованй руки обôймуть ся и прійдуть до просвѣты, до самооборони, ажь тодѣ зачне ся правдива народна робота на Руси, ажь тодѣ усмѣхне ся наша Русь—мати, а теперь ще заплакана мати.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Дописи „Свободы“.

New Kensington, Pa. 27. юнія 1897.

Почтенна Редакціе!

Прошу помѣстити слѣдуючихъ моихъ пару словъ:

Дня 26. минувшого мѣсяця прійшовъ-емь зъ роботы, умывъ ся, взявъ-емь „Свободу“ тай ставъ читати, а ту приходить по мене чоловѣкъ и каже: „Ходьте Костикъ на справу.“ — Та на яку справу? — „Лишь ходьте, по дорозѣ вамъ розповѣмъ“.

Я й такъ мавъ йти до стору, взявъ „ковтъ“ и идемо. По дорозѣ мôй товарищь розповѣвъ менѣ о що ходить и тягне мене до скваєра. Я вôдмовляю ся, прошу, але де тамъ: ходьте тай ходьте, васъ тамъ конче треба!

Приходимо мы на „скваєръ-офісъ“ а тамъ самй рускй хлопцѣ и газдове; на кресли коло скваєра сидить молодый нѣмецкій хлопець, котрый мае тлумачити справу польскимъ языкомъ, котрого ту научивъ ся. Скваєръ закликавъ Павла Бѣдника и сказавъ ему, що Иванъ Фелло его скаржить за кошта, котрй вôнъ понѣсъ пôдчасъ похоронôвъ его брата. Павло Бѣдникъ вôдпекуе ся, бо-жь братъ его Антонъ належавъ до Братства, а Иванъ Фелло предсѣдатель и вôнъ его мавъ похоронити братскимъ коштомъ, а вôнъ тымъ часомъ анѣ цента не давъ зъ Братства. — All right. Скваєръ казавъ Ив. Феллови присягати. Вôнъ знявъ руку до горы и проказавъ за скваєромъ присягу. По присязѣ пытае скваєръ: — Ив. Фелло! знаешь по польски? — „Знаю“. — Ты Полякъ? — „Полякъ“. И черезъ молодого Нѣмця ставъ пытати а вôнъ понѣсъ кошта. А вôнъ каже: „Ходивъ-емь 4 разы до Пітсбурга, а за каждый разъ тікетъ 1 дол. то єсть 4 доляры, за страту часу за каждый день $1.50, зробить 6 дол. — разомъ 10 дол. Тымъ часомъ зо заду Поляки смѣють ся ца цѣле горло, що ся Русинъ свои мовы повстыдавъ, а мы до него, що бреше, бо тікетъ до Пітсбурга коштуе 75 цт. вертаный и вôнъ тамъ не ѣздивъ 4 разы лишь 3 разы и то му ся лишь належало бы за 2 дни, бо оденъ день и такъ мусѣвъ йти за тѣломъ. Але нѣчо не помогло, бо скваєръ чи пôдкупленый чи якого вѣтра осудивъ Павла Б. заплатити Фелловы 10 дол. а $3.75 за копіта. Хлописко не робить вже зъ рôкъ и кождый знае, якъ теперь о центъ трудно а ту на, плати Фелловы за тое, що за вмерцемъ йшовъ.

Мы всѣ Русины зъ New Kensington осуджуемо таке погане поступоване Фелла и кличемо до всѣхъ честныхъ Русинôвъ, щобы ему навѣть руки не подали, бо хто вôдрѣкае ся свого, хто свого чоловѣка скубе, хто по иросту выступае противъ рускихъ товариствъ (бо вôнъ и тое робить) той не варта того, щобы зъ нимъ поряднй Русины приставали.

Зъ поважанемъ
Алексей Костикъ — Павло Бѣдка.

Пожаръ въ Майфільдъ, Па.

Доношу, що дня 27. червня въ недѣлю ночею пôвъ до першои годины выбухъ у нашôй громадѣ великій пожаръ. Пять домôвъ, въ котрыхъ мешкали нашй рускй люде згорѣло до тла. Два домы були власностію Максима Владыки, оденъ Григорія Смея а два належали до чужихъ людей. — Причиною пожару мала бути неосторожнôсть американьскихъ бомôвъ (волоцюгôвъ, котрымъ не хоче ся нѣчо робити), котрй прійшли були красти нашимъ людямъ куры. Огонь бувъ такъ сильный, що люде ледви зъ житемъ уратували ся. Найперше занявъ ся дôмъ, де Юрко Чичура мавъ готель, потôмъ обнявъ въ кôлькохъ минутахъ цѣлый дôмъ. Чичура ледви самъ въ сорочцѣ и босый утѣкъ передъ смертію, навѣть грошей немôгъ зъ собою выратувати.

Робота у насъ знову попсула ся, робить два дни въ тыждни по три кводры. Незнати, коли настануть тй золотй часы, що намъ такъ солодко обѣцяли републикане за McKinley-я.

В. ГЛАДИКЪ зъ Mayfield, Pa.

НОВИНКИ.

Страшна катастрофа въ Галичинѣ.

Въ околицяхъ мѣста Коломыи въ Галичинѣ обôрвала ся хмара, наслѣдкомъ чого ревуча рѣка Прутъ выступила зъ берегôвъ и зъ шаленою скоростію выляла свои воды на мѣсто, забираючи его майже половину. Сотки домôвъ знищеныхъ цѣлковито. Кôлько людей погинуло въ тôмъ нещастю на разѣ не знати, але то певне, що маса людей знайшла смерть въ розгуканыхъ фаляхъ Прута. Мôстъ колѣйовый вода зôрвала и то якъ разъ тодѣ, коли черезъ него переѣзджавъ тренъ зъ 5 карами, въ котрыхъ було богато людей. Доси ще не знати, кôлько осôбъ ѣхало тымъ треномъ.

ДОТЕПНА КРАДѢЖЬ.

Оденъ властитель дому въ Chicago прійшовъ разъ оглянути свое домôвство и на свое велике счудоване вмѣсто дому побачивъ пусте мѣсце а въ нѣмъ дѣру, де давнѣйше була пивниця. Не леда клопôтъ мусѣвъ обгорнути властителя, та щожь — пропало! Вкрали его домъ! Ставъ вôнъ доконче глядати виновника. И коли такъ разъ переходивъ въ иншôй части мѣста, побачивъ оденъ дôмъ, котрый зовсѣмъ подабавъ на его. Зачавъ вôнъ пытати людей и довѣдавъ ся, що недавно перевели той дôмъ на колахъ, добудували до него третый поверхъ и обмалювали его зъ верха, такъ що змѣнивъ свою подобу. — Запытаный властитель зъ вôдки прійшовъ до того дому, вôдповѣвъ, що вôдкупивъ его вôдъ другого. — Отъ тобѣ и на!

ПОЖАРЪ КОРАБЛЯ „CITY OF ROME“ НА МОРЮ.

Дня 27. червня причаливъ паростатокъ „City of Rome“ до ню-йорского порту по страшнôй борбѣ зъ огнемъ, котрый выбухъ на покладѣ въ дорозѣ, а котрый на щасте здавила пожарна стражь корабельна. Коли лишь появивъ ся огонь на корабли, моряки метнули ся до помпъ, зливаючи цѣлый покладъ водою. Помѣжь подорожными вчинивъ ся великій переполохъ и всѣ они перепуганй згромадили ся въ головнôмъ сальонѣ. поперевязуванй ратунковыми поясами, ждали такъ непевного кôнця пожару. Капітанъ корабля успокоювавъ выстрашеныхъ смертельно пасажерôвъ, що можуть лишити ся на корабли або каже ихъ перевести до недалеко плынучого „скинера“. Подорожнй лишили ся на корабли, бо побачили,

крôзь вôкно и побачивши нову громадку вандруючихъ Русинôвъ, зôтхнувъ и пôвголосомъ промовивъ:

— Бѣднй люде! А якъ тяжко вони борють ся за свое жите. Добре то таткови, ѣдучи другою клясою, засуджувати ихъ на вымиране. Але якъ то дѣе ся имъ, коли вонй отакъ у спеку идуть пѣшки десятки миль, а попередъ ихъ очима мигае и гуркотить поѣздъ за поѣздомъ!

Я вытрѣщивъ очи и выдививши ся на молодого хлопця, та вôнъ стискаючи мою руку не менше щиро, якъ я стиснувъ его, промовивъ:

— Не дивуйте ся, що я таке говорю. Я дещо думавъ и читавъ. У насъ у гимназіи е кружокъ троха вôльнодумнѣйшихъ хлопцѣвъ. Мы сходимо ся, читаемо, дебатуемо. Та, знаете, мы мусимо зъ тымъ крити ся не такъ передъ професорами, якъ передъ нашими товаришами. Бôльшôсть нашои молодежи, особливо зъ заможнѣйшихъ верстовъ, се така гниль, така гниль!...

Очи хлопця наливали ся блескомъ при тыхъ словахъ, лице румянѣло. Я готовъ бувъ цѣлувати его. Та про те я звернувъ розмову на иншу тему.

— Скажѣть менѣ, хто се такій той Яношь, котрого вашъ татко такъ горячо выхваляе?

— Ахъ, се таткôвъ лакей, — промовивъ паничь. — Татко дуже его любить, у всѣмъ ему вѣрить, але я якось не можу до него привязати. Признати ся вамъ, навѣть боюсь его. Такій его якійсь видъ, мовь у тои кусливои собаки, лащить ся, на животѣ повзае, але такъ и ешь, що вона може загарчати и кинутись на тебе.

Я не буду повторяти всѣхъ розмовъ, якй йшли въ купе, поки мы ѣхали. Вже геть вечерѣло. Скорôсть поѣзду зовсѣмъ якось не вôдповѣдала тымъ пересаднымъ словамъ про надзвычайный прогресъ Угорщины, якими разъ у разъ захлипувавъ ся панъ З. Хоч се бувъ поѣздъ особовый, одначе вôнъ повзъ якосъ такъ мляво по безмѣрныхъ рôвнѣсенькихъ рôвнинахъ, на маленькихъ стаціяхъ стоявъ неразъ такъ довго, що не встыдъ бы и нашимъ варварскимъ галицкимъ льокалькамъ. Зъ паномъ З. намъ треба було ѣхати до Сатораліа-Уйгелѣ, а вôдси вôнъ пересѣдавъ на Альфельдску желѣзницю, що ѣде до Ніредгазы, а не доѣздячи до сего мѣста мавъ высѣсти на однôй невеличкôй стаціи, и тôлько журивъ ся, що воно буде, якъ на стаціи не буде де пôдночувати. Мѣсточко вôдъ стаціи далеко, фіакрôвъ нема, а его власнй конѣ певно не выйдуть, бо выѣзджаючи зъ дому вôнъ не сказавъ коли верне. Правда сегодня вôнъ выславъ телеграму, та зъ малои стаціи ледви щобъ выслали еи на часъ до его села; певнѣсенько телеграма прійде рѣвночасно зъ нимъ самымъ або й ще пôзнѣйше.

Загаломъ пôдъ нôчь панъ З. робивъ ся якійсь неспокôйный, мовъ чогось ждавъ або чого лякавъ ся. На кождôй стаціи вôнъ выбѣгавъ на плятформу вагона. або коли бувъ часъ, то бѣгъ и до двôрця. Де-не-де попадали ся якйсь знайомй; вôнъ виталъ ся зъ ними, перекидавъ ся кôлькома словами и урывавъ розмову, немовь якась думка бентежила его и гнала на передъ. За те въ купе пôдчасъ ѣзды вôнъ мовчавъ и навѣть пробувавъ дрѣмати, хочь очевидячки силувавъ себе жмурити очи и сидѣти недвижно, а по якôйсь хвилѣ знову схапувавъ ся. Сынъ балакавъ до него, оповѣдавъ щось по мадярски, панъ З. слухавъ его, всмѣхавъ ся, та й тутъ видно було, що силуе ся цѣкавити сыновыми словами, а якійсь непереможный неспокôй грызе его въ душѣ.

Вже була десята година. Мы наближали ся до Сатораліа-Уйгели, коли въ тôмъ на маленкôй стаціи саме передъ тымъ мѣстомъ панъ З. выбѣгши на перронъ двôрця наразъ почавъ когось голосно витати, обôймати и щось зъ нимъ живо говорити. Паничь, що лишивъ ся бувъ у купе и вôдти глядѣвъ на перронъ, заразъ пôзнавъ, хто се.

— Боже, се нашъ Яношь! — скрикнувъ вôнъ. — А вôнъ що тутъ робить?

Я бувъ цѣкавый побачити сего выхваленого Мадяра чистои расы, та на перронѣ, де стоявъ панъ З. зъ Яношемъ, було вже досыть темно. Одначе менѣ не довго прійшло ся ждати: за кôлька хвиль панъ З. пхаючи Яноша наперѣдъ себе явивъ ся въ купе, засапаный, розрадуваный.

— Представъ собѣ, Лайошь — кричавъ панъ З. по нѣмецки до свого сына (тôлько теперь я дôзнавъ, що молодому З. на имя Лайошь) — выходжу на стацію и кого тамъ застаю? Нашого Яноша! Отсе, панове, той Яношь, про котрого мы говорили, — мовивъ панъ З. обертаючи ся до насъ.

Поки паничь виталъ ся зъ Яношемъ — не надто сердечно, та все таки чемно, — мы мали нагоду придивити ся ему близше Се бувъ хлопиця величезного росту, плечѣ якъ дверѣ, руки якъ лопаты, правдивый колосъ. Волосе чорне якъ смола, чорнй очи и бѣлй якъ чеснокъ зубы, котрй вôнъ усмѣхаючись показувавъ майже всѣ, надавали его фізіономіи якійсь выразъ дикости и жостокости, котрого не мôгъ злагодити той усмѣхъ похожій на усмѣхъ Негра. Постать его справдѣ выдавала ся типовою, але далеко бôльше циганьскою нѣжь мадярскою. Тôлько чорнй вусы загостренй мовь два шила и пôдкрученй въ гору и мадярскій національный стрôй чинили его подôбнымъ до Мадяра.

— Ну, бачите панове, що значить чиста раса! — кричавъ панъ З. до насъ, коли поѣздъ рушивъ. — Чи пнішій слуга, не расовый Мадяръ, мôгъ бы на щось подôбного здобути ся? Зустрѣчаю Яноша на перронѣ на такôй стаціи, де нѣколи его не надѣявъ ся. — Яношь, — пытаю, — а ты що тутъ робишь? — На васъ чекаю. — На мене? Та тутъ? — Выѣхавъ зъ повозомъ до стаціи, лишивъ тамъ повôзъ зъ вôзникомъ, а самъ поѣхавъ на противъ васъ до Сатораліа-Уйгели, а не заставши васъ тамъ прійшовъ вечеромъ ажь сюды пѣшки. — Чуете? Пѣшки прійшовъ! — Якъ-же ты знавъ, що я ѣду? — Якъ знавъ? Серце чуло. Такъ тужно на душѣ зробило ся, мовь разъ у разъ хтось шептавъ: Яношь, ѣдь, Яношь ѣдь! сегодня панъ приѣде! — Се его власнй слова! И то слуга, лакей! Де е въ свѣтѣ такій слуга? Хто крôмъ родовитого, расового Мадяра може бути такимъ слугою?

(Конецъ буде)

що огонь притихавъ. Цѣлый корабельный ладунокъ знищеный огнемъ цѣлковито.

Загадочне мордерство.

Загадочне мордерство поповнено минувшого тыждня въ Ню Йорку. Въ рѣцѣ East River недалеко 11 улицѣ найдено вѣсшу часть тѣла вôдъ брюха до шиѣ, другу часть тѣла найдено по другôй сторонѣ рѣки. Друга часть тѣла вôдъ бриха на долину була безъ нôгъ вôдъ кôстокъ. Якъ одна такъ и друга найдена часть тѣла були запакованй въ однакову цирату и звязаній одинаковымъ шнуромъ. Головы и стôпъ до теперь не вôднайдено. Выслѣджене зброднярa чи зброднярôвъ взяли на себе новойорскй газеты, котрй въ немилосердный способъ ганьблять нововорску полицію зъ цѣлымъ єи начальствомъ за єи недбалôсть въ выповнению своихъ обовязкôвъ. — Двѣ англійскй газеты, кожда зъ осôбна, обѣцяли 1500 дол. нагороды тому, котрый выкрые имя замордованого та причину того. — Нѣмецка „Morgen Journal“ оффруе 1000 дол. тому, котрый подасть хотяй въ приближеню поводы мордерства. Всѣ газеты такъ зворушили нововорску полицію и детективôвъ, що они еще въ такъ горячихъ вôдношеняхъ мовѣ не вѣколи не були. Все кинуло ся до працѣ. — Якй будуть наслѣдки того пошукованя, подамо пôзнѣйше.

— Іміграптôвъ (чужинцѣвъ зô старого краю) приѣхало до Сполученыхъ Державъ въ протягу послѣднихъ 11 мѣсяцѣвъ 210,271, менше о 100,000 якъ минувшого року.

Екзаменъ въ Олифантѣ.

Нашй Русины въ Америцѣ чимъ разъ больше зачинають пôзнавати, що чоловѣкъ безъ письма, безъ науки, то такъ якъ рыба безъ воды. И хоть самымъ батькамъ не довело ся въ краю покоштувати тои мудрости якъ азбука, то бодай не позабули они ту въ Америцѣ о своихъ дѣтяхъ, а своєю кервавицею повыставляли школы и платять учителя, щобъ той учивъ ихъ дѣтей рôдного письма, щобы они своеи мовы не позабували, бо крôмъ того дѣти ходять ще и до англицкихъ школъ. Вправдѣ не всюды ще позаводжено по плейзахъ рускй школы, однакъ есть надѣя, що невдовзѣ не стане анѣ одного плейзу, де бы єи не було. — А якъ то мило мусить бути родичамъ коли бачать, що ихъ дѣти чогось пожиточного навчать ся. А переконати ся о тôмъ можна на рôчныхъ екзаменахъ. Такій екзаменъ вôдбувъ ся дня 16. червня въ Олифантѣ. Рано о годинѣ 8 вôдбула ся тамъ Служба Божа, на котрôй було до 40 дѣтей, почôмъ всѣ въ парахъ пôдъ проводомъ свого учителя Д. Пырча удали ся до школы, де зачавъ ся екзаменъ пôдъ проводомъ о. Ѳ. Обушкевича. Дѣти читали, писали, рахували, декламували, спѣвали дуже гарно. Треба було бачити, зъ якою радôстю прислухували ся родичѣ, коли почули на власни уха, що ихъ дѣти не йдуть на марно, а дѣти ихъ не здирали даромъ черевичкôвъ, а чогось пожиточного навчили ся. — По скôнченôмъ екзаменѣ о. предсѣдатель похвалили дѣти за ихъ успѣхъ въ наущѣ а учителеви подякували за его цѣлорôчный трудъ.

Загальный страйкъ угляныхъ робôтникôвъ.

Незадовго мае застрайкувати 250 тысячь робôтникôвъ, що робять при выдобуваню угля. Страйкъ той обôйме штейты: Пенсильванію, Огійо, Индіяну, Иллинойсъ и часть Вірджінія и Кентуки. Робôтники мають той страйкъ розпочати длятого, бо хотять змусити властителѣвъ копалень платити имъ 69 цнт. вôдъ тоны выдобутого угля въ Пенсильвенін, 60 цнт. въ Огійо, 60 цнт. въ Индіяна и 55 цт. въ Иллінойсъ. — Буде се безъ сумнѣву найбôльшій страйкъ, якій бувъ колинебудь въ Спол. Державахъ.

Нове право супружеске въ Jersey City, N. J.

Нашй хлопцѣ знають о тôмъ дуже добре, що хотьти вженити ся въ Пенсильвенін доконче потреба на те позволеня зъ корту. Безъ такого позволеня анѣ носа до попа не вказуй, бо можна знати на передъ, що нѣчо зъ того не буде. Та хоть ту въ Пенсильвенін треба було на жонячку позволеня, то за те въ ню-йоркôмъ штейтѣ можна було безъ него обôйти ся. Але и тамъ теперь пороблили вже ограниченя. Выйшло теперь право Lloyd-а ухвалене легіслятурою, пôсля котрого кожда особа мусить замешкати въ стейтѣ New Jersey що найменше пять днѣвъ, закимъ достане позволене увойти въ звязь супружеску. Передше до 5 тысячь людей мешкаючихъ по за New Jersey брало въ тôмъ штейтѣ шлюбы.

— Зъ житя ракôвъ подае дуже цѣкавй подробицѣ одинъ фаховый годôвникъ ракôвъ въ Ляйтенъ въ Нѣмеччинѣ. Кождый ракъ тримае ся границь своеи области. О тôмъ переконавъ ся досьвѣджуючи въ той способъ, що назначувавъ области вбиваючи колики а вôдтакъ значивъ раки кождои области осôбными знаками. По якôмсь часѣ въ кождôй области були одинаково назначенй раки. Коли якій ракъ зажене ся пр. за добычею до чужои области, то тамошній раки нападають на него и убивають. Ракъ не ѣсть нѣколи стерва, якъ то взагалѣ думають. Живить ся мясомъ свѣжимъ особливо зъ рыбъ и жабъ и ѣсть також рѣдко водні ростины, що мають въ собѣ богато вапна. Коли ракъ вылѣзе зô старои шкаралупы, зъѣдае єи. Нову шкаралупу достають раки кôлька разôвъ до року, першого року 7 до 8 разôвъ, третого тôлько два разы. Въ старôй шкаралупѣ стае ракъ лѣнивый и отяжѣлый. Высвобождене зъ неи справляе ему очевидный бôль. Звѣря мусить натягнути ся и намоцуватись нѣмъ пукне шкаралупа на хребтѣ, а тогды вылазить зъ неи. Остае ся ще лупина на хвостѣ та на клешахъ и зъ неи мусить ракъ высувати ся поволи, мовъ бы зôймавъ рукавички. По освобожденю зô старои шкаралупы стае ракъ веселый и рухливый. Кождый ракъ мае свою власну нору. До неи залазить на зиму и не засыпляе нѣколи, тôлько лѣзе глубше у воду. Головными ворогами ракôвъ є щупакъ, оконь, угорь; також лисы и псы полюють на раки. Рôжнй заразы що походять зъ мікробôвъ забирають рôчно тысячѣ ракôвъ. Але найбôльшимъ ворогомъ рака е вôнъ самый, бо старй полюють безнастанно на молодыхъ и зъѣдають ихъ. Тому треба при штучнôй годôвли вôддѣляти ихъ пôсля вѣку. Чоловѣкъ нищить въ страшнôй способъ породу тыхъ звѣрятъ черезъ те, що устилала ся гадка, що раки можна ловити въ тыхъ мѣсяцяхъ, котрыхъ назвы латиньскй не мають р — отже въ маю, червни и липни (у насъ кажуть тогды, якъ цвите збôже). Тымчасомъ якъ разъ въ тыхъ мѣсяцяхъ повинно бути заказане ловлене ракôвъ, бо они тогды множать ся.

— Напоминаемо всѣхъ Русинôвъ, котрй до того часу не мають ще Амер. паперôвъ, щобъ чимъ скорше о тй постарали ся, бо школа буде платити по 3 центы денного податку тай хто знае чи на будуче буде мôгъ несітізенъ достати яку роботу.

О тôмъ хто може достати другй паперы и на якôй пôдставѣ якъ и вытягъ зъ Амер. конституціи, котру мусить кождый знати — подамо обширно въ другôмъ числѣ нашои газеты.

О перскôмъ шаху.

Англикъ M. Trafer, котрый на байсиклю подорожуе по свѣтѣ, вступивъ недавно до Тегерану головного мѣста въ Персіи, де мешкае перскій шахъ и описуе о нѣмъ цѣкавй рѣчи. Хвалить вôнъ палату шаха а найбôльше трону саліо. Самъ тронъ коштуе 5 міл. а глыбусъ, що представляе землю науму, выробленый зъ чистого золота и важить 38 кільогр. поодинокй краѣ суть на тôмъ глыбусѣ назначенй самыми дорогоцѣнными камѣнями и есть ихъ тамъ 51 тысячъ. Перскій шахъ встае рано досыть вчасно, коли ему приносять обѣдъ, мусять всѣ страви бути запечатанй, котрй самъ шахъ розпечатуе. Пôсля перского звычаю обѣдае, сидячи на земли а потравы ѣсть пальцями, бо Перзы ни ѣджено не употребляють анѣ видельця анѣ ножа. По обѣдѣ шахъ трохи здрѣмле а опôсля грае зъ міністрами въ карты або фотографує. Жѣнокъ немае богато, лишь 60, а єго попередникъ мавъ ихъ ажь 1720.

— Жебраки въ Парижи мають свою власну газету, що выходить що дня рано и мѣстить повный и докладный выказъ всѣхъ торжествъ дня, якъ весѣля, похороны, хрестины и т. д. Торжества богатыхъ людей друкованй товстыми буквами. Також подае тота газета, мешканя богатыхъ а милосерныхъ людей зъ означенемъ найдогôднѣйшои годины для „вôдвѣдинъ“. Поучуе також своихъ пренумераторôвъ про найлѣпшй способы жебраниня, якъ приступити найлекше до кождои добродѣйнои особы. Головно треба вызыскати ихъ слабости оденъ: одинъ сягне до кишенѣ, коли єго назвати „ласкавый пане“, другого треба затитуловати „паномъ графомъ“, третому вклонити ся низенько, до четвертого приступити зъ якимсь скромнымъ а пôдлесенымъ дотепомъ и т. д. Не диво, що коли оденъ панъ въ Парижи, вôдмовивши жебракови милостинѣ, жалувавъ ся передъ нимъ на свôй маетковый станъ, бо ему не доставало 30 тысячь франкôвъ до предприемства — жебракъ предложивъ, щобы затягнувъ позичку у него на ту суму.

ПОСМЕРТНИ ВѢСТИ.

Дня 22. юнія померъ въ Питсбургу, Пенн.

Семанъ Климковскій,

родомъ зъ Галичины, села Вѣкова, повѣтъ новосандецкого, лѣтъ 34 — на сухоты. Нѣбожчикъ належавъ до мѣсцевого братства им. св. О. Николая и бувъ членомъ „Р. Н. Союза“. Зоставивъ жену, и одну дитину. — Похоронъ вôдбувъ ся 24-го юнія.

Вѣчная ему память!

Де-що цѣкавого.

— Мѣсто Philadelphia, Pa. мае величезный зиґаръ, котрого величина мае 10 метрôвъ пересѣчно. Освѣтленый есть вôнъ свѣтломъ електричнымъ. Велика вскaзôвка есть 4 метры довга, а мала 2 1/4 метра. Дзвôнъ, котрый выбивае годины важить 25 тонъ.

— Люде на цѣлôй кули земнôй говорять 335 языками, не числячи въ тое розличний нарѣчія.

— Найбôльшій театръ въ свѣтѣ есть нова опера въ Парижу въ Франціи. Занимае она просторонь трехъ акрôвъ. Будова єи коштуе 100 міліонôвъ франкôвъ.

— Найбôльшй дерева въ свѣтѣ ростуть въ California. Одно зъ нихъ, котре росте въ Tulare county е 276 стôпъ высоке, а при земли е 108 стôпъ въ обсѣмѣ, 12 стôпъ въ горѣ, е оно 76 стôпъ грубе. Рахують имъ по 2 до 3 тысячъ лѣтъ.

— Хто „Свободу“ не читае, той понятія о свѣтѣ немае.

— Пустиня Сагара въ Африцѣ простирае ся вôдъ Океану спокôйного до рѣки Ніль и е широка 3 тысячь миль. Просторонь цѣлои пустынѣ выносить 2 міліон. квадратовыхъ миль. Дощь падае тамъ лишень разъ въ пять, десять, або и въ 20 рокахъ. Въ лѣтѣ день такъ горячій, що жадна животина не выдержить, за те ночи бувають досыть холоднй. Въ зимѣ трафляють ся досыть остри приморозки.

— На раны вôдъ опареня або спеченя, нема лучшого лѣкарства, якъ бѣлко зъ яйця. Скоро ся лишень хто опарить, нехай заразъ розбое яйце и бѣлкомъ облѣе рану.

— Въ блаженнôй Австро-Угорскôй монархіи е 41 міліонôвъ 231 тысячь 342 (41,231,342) мешканцѣвъ, а зъ тыхъ лишень 19 міліонôвъ не знае анѣ читати, анѣ писати.

— Читай „Свободу“ если хочешь знати, що ся въ свѣтѣ дѣе.

СМѢХЪ И ПРАВДА.

А.: — Мусишь знати, що я нынѣ цѣлковито щасливый.

Б.: — Що-жь такого?

А.: — Сплативъ-емъ всѣ довги що до цента. Удало ся менѣ пожичити въ другихъ мѣсцяхъ якъ разъ тôлько, що выстарчило на покрыте моихъ довгôвъ.

ПОТѢХА.

Жебракъ: — Я вмираю зъ голоду, а вы менѣ дасте библію?

Бабтискій міссіонаръ: — Именно длятого. Тажь ты знаешь прецѣнь, що умпраючимъ потрѣбна религійна потѣха.

ЗА ОДНЫМЪ ЗАХОДОМЪ.

— Коли панъ докторъ оглянули мою стару, та будьте ласкавй подивити ся и на корову, бо и она щось недомагае.

— Тажь я не ветеринарь.

— Дурниця, корова не буде на тое зважати.

А.: — Кôлько хочете вôдъ направы того годинника?

Годинникаръ: — Пôвъ доляра.

А.: — А що ему хибуе?

Годинникаръ: — Въ серединѣ була окрушина хлѣба и зъ вôдти цѣла хиба.

А.: — Бôйте ся Бога! — за окрушину пôвъ доляра — кôлько-жь бы то коштувало якъ бы такъ цѣлый бохонець упавъ до годинника?

ВЪ КОРШМѢ.

— Чого ты плюешь?

— Отъ выпивъ-емъ що доперва келѣшокъ горѣвки.

— Та чи добра?

— Чорта тамъ добра! Вже дванайцять лѣтъ пю тую паруху и то по кôлька разôвъ денно, тай еще не годенъ привыкнути до неи.

Оголошене

Молодый, красивый и маетный мущина, хотячій ся оженити, глядае старшого и досвѣдченого пана, щобы его вôдъ того дурного намѣру вôдрадивъ.

ЗАПЛАТИЛИ ЗА „СВОБОДУ“ ВЪ МѢС. ЧЕРВНИ:

New Kensington, Pa.	
Алексей Костикъ	$1.00
Jersey City, N. J.	
Юстинъ Чачуна	2.00
Теодоръ Цѣслякъ (для брата)	2.50
Mayfield, Pa.	
Семанъ Федоровскій	1.00
McAdoo, Pa.	
Григор. Прокôпчакъ	1.00
Иванъ Копѣй	1.00
Cleveland, Ohio.	
Йосифъ Баля	1.00
Saratoga, N. Y.	
Гнатъ Федорко	2.00
St. Louis, Mo.	
Павло Чорный	2.00
Chicago, Ill.	
Иванъ Цѣхонь	1.00
Patterson, Pa.	
Стефанъ Фецѣца	1.00
Los Angeles, Calif.	
Конснецовъ	50
S.S. Pittsburg, Pa.	
Данько Кидонь	1.00
Вол. Хилякъ	50

НЕ ЗАБУДЬ!

Не забудь брате батьковскои скибы,
Що хлѣбомъ тя живила,
Котра немало батьковскои крови
Чрезъ довгі вѣки попила!

Не забудь брате нашои землицѣ,
Котру вже жиды присѣли,
Котру то нашѣ ледащѣ батьки
Въ смердячихъ корчмахъ пропили.

Не забудь брате й на Русь святу,
Котру вороги присѣли,
Що поживають плôдъ зъ буйнои землѣ
А намъ въ свѣтъ йти велѣли!

Не забудь ту липу зелену,
Що на нѣй крукъ краче,
Где въ паньскôй неволи рускій мужикъ плаче,
Где рôдне слово въ кайданы закуто,
Где рôдні сыны кують Руси путо!

Не забудь на той край дорогій
Где вôдбувались кровавѣ выборы,
Где нашихъ братôвъ ажь вôсьмохъ убито,
Где тôлько крови невинно пролито!

Не забудь брате на бѣдні сироты,
Котрі тулати-муть ся по-пôдъ чужі плоты,
Котрыхъ то батькôвъ жандармы побили,
Котрі за волю житемъ поплатили!

Не забудь брате, щось у Америцѣ,
Хоть не на своѣй, но вôльнôй землици,
Тожь дорогихъ днѣвъ Божихъ не марнуй,
До борбы духъ свôй вразъ и тѣло гартуй!

А еще одно брате тя благаю:
Не забудь руского свого обычаю!
Люби надъ все твое рôдне слово,
Дорожи своимъ, не пхайся до чужого!

С. Сосенко.

БОРОДАТЫЙ ХУСИТЪ.

На пôдсѣнѣ въ малôй хатѣ
Сидить старый хуситъ,
Въ опôвночи надъ талмудомъ
Бородою трусить.
И якъ рабинъ зачитавъ ся,
Читае, читае!...
А зъ пôдсѣня Запорожець
Въ вôкно заглядае...
Заглядае, та гадае,
Чимъ бы поживитись;
Але въ жида всюды голо,
Куды подивитись.
Тôльки самъ вôнъ бородатый,
Борода до пупа,
Та книжокъ його жидôвскихъ
Кругомъ цѣла купа...
Замышляе Запорожець
Жида пôдголити,
И що разъ — то голоснѣйше
Почавъ говорити:
„Хто-но тôльки великую
Бороду кохае,
Той нѣколи великого
Розуму не мае!"
Чуе хуситъ бородатый,
Переставъ читати...
Ажь тутъ йому голоснѣйше
Хтось почавъ казати:
„Хто-но тôльки великую
Бороду кохае,
Той нѣколи великого
Розуму не мае!"
Подививъ ся жидъ на себе,
Бородою трусить:
„Гирсти? якъ то? то я дурень?
Дурень — старый хуситъ?..."
И до свѣчки бороду!...
Спаливъ половину...
Але знову вôнъ чуе голосъ
Въ ту-жь саму годину...
Знову борода надъ свѣчкою
Запалахкотѣла,
И въ минутѣ счезла зъ дымомъ
До самого тѣла!...
Засмѣявъ ся Запорожець,
Пôшовъ собѣ спати...
Але хуситъ сидить бѣдный
Та й ставъ розважати:
„Правду воно говорило,
Правду пакъ казало,
Бо й я зъ своимъ бородою
Розуму не мало!...
Борода такого мати,
Такъ його любити...
И надъ свѣчкомъ, надъ тымъ свѣчкомъ
До губа спалити!...
Ай, веймірь! що Сура скаже?
Що всѣ люде скажуть?...
О, то дурень старый хуситъ!
Що й зъ рукомъ покажуть..."

Ст. Руданьскій.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— И —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ.
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

* * *

Що за Талпашъ? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашь милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...

* * *

— Що за брындза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Petro Serafin

ПЕТРО СЕРАФИНЪ
424 Shamokin St.
Рускій готель.

Мае пиво, віску и всякі другі здоровѣ напитки. Готель чистенькій, услуга порядна, честна и солідна.

Вже часъ покинути чужихъ, а себе самыхъ пôдпомагати.

РУСКІЙ ГОТЕЛЬ!
Семанъ Митренко,
въ OLYPHANT, PA. на River Str. въ домѣ Д. Свалы мае порядный готель.

Можна дôстати тамъ кождого часу свѣжй, добрй и здоровй напитки, якъ пиво, вино, віску, темперъ и пр.

Родимцѣ — зайдѣть, то переконаетесь.

РУСКА ГРОСЕРНЯ!
Нашь чоловѣкъ честный и порядный
Яковъ Гамбаль
въ OLYPHANT, PA. на Race Str. мае сторъ. Дôстанете у него все потрѣбне до житя, а все свѣже, добре и дешеве. Всюды вже люде зрозумѣли, що треба у свого брати, а не пейсатыхъ дрыбôвъ спомагати.

J. LIACHOWICZ

(І. Ляховичь)
425 Shamokin st.
ШАМОКИНЪ, ПА.
Польско-литевскій зегармістръ и ювілеръ

Всяки направы зегаркôвъ выконуе точно, таньо и въ короткôмъ часѣ и за направу гварантуе. — Мае на складѣ великій выбôръ зигаркôвъ золотыхъ и срѣбныхъ по дешевой цѣнѣ, и за доброту кождого зигарка гварантуе.

Обручки слюбни, якъ хто купуе дôстае въ подарунку гарный будзѣкъ.

Стѣнні зеґары дае на выплатъ.

HENRY FREY

PHOTOGRAPHER
421 Lackawanna Ave.
Scranton, Pa.

Хочешь мати красну фотографію, вѣрный портретъ, зайди до того фотографа. Вертаешь зô слюбу зайди зъ жѣнкою до него, дай ся здняти, а будешь мавъ на цѣле житe памятку. Маешь ладну дитинку дай фотографовати у него, а будешь мати красный образъ. Єсть у Васъ братство, най зайде до того фотографа, а вôнъ Вамъ зробить фотографіи и портреты, яки хочете. — У него рôжнородни фотографіи и портреты можна замовити и то по дуже умѣркованôй цѣнѣ. — За роботу гварантуе.

Иванъ Глова.

JOHN GLOWA

(POSTMASTER)

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCESIOR.

Всякі потрѣбні рѣчи до житя, якъ також убраня майнерскі и звычайні можна купити.

Посылае також грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, таньо и беспечно.

Продае шіфкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного предсѣдателя „Союза".

LAUER BREWING CO.

въ READING, PA
ЗАЛОЖЕНЫЙ 1866 року. — Вырабляе 25.000 бочокъ мѣсячно.

Пиво одного зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Pennsylvenia „LAUER BREWING CO." есть вôльне вôдъ всякихъ примѣшокъ, и для того есть найздоровшимъ. Завсѣгды однои и тои самои доброти и прісмного смаку и есть споряджане пôдъ зарядомъ одного зъ найздôбнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварôвъ.

Вырабляе въ найлѣпшôмъ ґатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.

Сальонѣсты и приватні родины повинні замавляти пиво лишень въ броварѣ:

LAUER BREWING CO.
READING, PA.

Хто хоче справити яку оферу до свои церкви нехай ся зверне до найсолѣднѣйшого и найлѣпшого

Руского товариства для выробу и торговлѣ ризъ церковныхъ въ Самборѣ.

ТОВАРИСТВО СЕ МАЕ У СЕБЕ НА СКЛАДѢ:

наплечники, стихарі, поясы, обрусы, илитоны, фелоны, епитрахилѣ, образы, плащаницѣ, чаши, лѣхтарі, хресты, хоругвы, книги церковни и взагалѣ всякі рѣчи потрѣбні до ужитку церковного.

ЯКЪ НАЙДЕШЕВШИ ЦѢНЫ.

При замовленяхъ на бôльше якъ 100 злр. а. в. вôдповѣдный опустъ (рабатъ).

Всѣ рѣчи выкôнчені стисло пôсля приписôвъ гр. кат. обряду. Товаръ приходить на мѣсце призначеня найдальше за мѣсяць вôдъ часу замовленя.

Товаръ высылаеся лишь за попереднымъ присланемъ належитости, або за послѣплатою (C. O. D.).

Адресуйте такъ:
„Товариство для выробу и торговлѣ ризъ церковныхъ" въ Самборѣ,
AUSTRIA, GALICIA.

Одинока руска бучерня на цѣле мѣсто на Second str. на противъ друкарнѣ „Свободы"

Ю. Щипчика и Г. Трохановского.

въ Mt. Carmel, Pa

Въ кождôй хвили свѣже мясо всякого рода. Й волове и теляче и вепрове. Ану газдынѣ не волочѣть ся по чужихъ — маете своихъ!

Wanted—An Idea Who can think of some simple thing to patent? Protect your ideas; they may bring you wealth. Write JOHN WEDDERBURN & CO., Patent Attorneys, Washington, D. C., for their $1,800 prize offer and list of two hundred inventions wanted.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТѢ ПА
Пôдъ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА
Звѣстного руского патріоты.

Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потрѣбні товары и всякого рода по якъ найтаньшôй цѣнѣ.

Каждый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно нашй ґаздынѣ най йдуть громадно!

На що Юськôвъ, Шмулѣвъ спомагати? Идѣть до свого.

Читайте и уважайте.

Стань и огляни всѣ возы для бучерôвъ, гросерникôвъ, голсельникôвъ (до розвоженя пива) и розличнй другй, роблені зъ найлѣпшого матеріялу и найлѣпшои роботы.

Головне ковальство!

Спеціяльно выробляють ся желѣзні плоты, и обгородженя надгробникôвъ.

J. B. Zimmerman

Cor. Independence and Market str.
SHAMOKIN, PA.

M. ROTHSCHILD,
642 E. Sunbury St.
ШАМОКИНЪ, ПА.

Великій складъ всякого рода убрань, для старшихъ и для дѣтей. Капелюхи, шапки и всякі другі рѣчи того рода въ найлѣпшôмъ ґатунку, въ низкихъ цѣнахъ.

R. H. Morgan

23 North Main Str.
SHENANDOAH, Pa.

Выробляе фаны, пасы, шапки и вôдзнаки для Братствъ. Пишѣть по цѣнники и по пробу.

Dr. F. J. Meek

Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin and Chesnut str.

Одинокій лѣкарь, славянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякі хоробы совѣстно и въ короткôмъ часѣ. Особливо нездоровный лѣкарь въ справахъ положничихъ. Говорить по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Вынаймае також керичи на похороны, хрестины и весѣля по дуже низкихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA.
Удавайте ся въ потребѣ до него.

Dr. John Szlupas

421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкарь. Довголѣтна практика дала ему способность стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае також свою власну аптику, въ котрой выробляють ся дуже добри и помочни лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литевски, по польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса!

Гавріилъ Маленякъ
Гуртовный складъ
(Wholsale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого ґатунку

Братя! замовляйте у сего!

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ.
TROMETTERS'
(Трометеръ)
Cor. Rock & Sunbury st.
SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.

Снѣданя, Обѣды, Вечери.

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячі якъ и зимні перекуски. Потравы прилагоджені на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга пильна и солідна.

Особні покоѣ для родинъ. — Найлучші вина, пива, лікеры, віски и всѣ можливі напитки. Цѣна дуже мала.

Препоручае ся всѣмъ сю реставрацію, а передовсѣмъ приѣзднымъ.

Пишучі сей адвертайсментъ ручить за Трометера.

Ike Goldschmidt

Clothier, Tailor & Hatter
25 & 27 N. Oak str.
Mt. CARMEL, PA.
— Заложеный 1880 р. —

Рôжного рода найлѣпші убраня по дешевыхъ цѣнахъ.

Посылае грошѣ до Европы на money order, або черезъ найлѣпші банки.

Мае аґенцію найлѣпшихъ компаній асекурацийныхъ и полагоджуе асекурацыи вôдъ огню и на житe по дешевыхъ цѣнахъ.

Его довголѣтна честна праця, говорить сама за него.

Юліянъ Копыстяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
420 W. Pine st.
ШАМОКИНЪ, ПА.

Первородный сальонъ рускій. — Найлучші напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розманитого ґатунку, горѣвки доскональ, цигара дуже добрі.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

O. Murdza & Bro's

46. Second st.
MT. CARMEL, PA.
О. МУРДЗА и БРАТЪ.

Сторъ заосмотреный въ найлѣпші товары, спроваджуваний впрость зъ найперших складôвъ. — Майже всѣхъ Русинôвъ въ Mt. Carmel заосмотрюе въ живности. Продае також одяги майнерскі и посылае грошѣ до старого краю таньо, точно, скоро и беспечно.

Свой до свого — а до чужого не пхай ся. Жидôвъ оминайте зъ далека!

Молись, трудись, учись, до „СОЮЗА" запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, „СВОБОДУ" читай, Русь святу люби, доброму паучайся, грошей немаруй, въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, тôлько грôшь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому", ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . . Буде въ васъ.